

INNOWACJE W ODZIEŻY OSTRZEGAWCZEJ DLA ZWIĘKSZENIA WIDZIALNOŚCI PRACOWNIKÓW

*MGR INŻ. AGNIESZKA GRESZTA
CENTRALNY INSTYTUT OCHRONY PRACY –
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY*

ŚOI sygnalizujące wizualnie obecność użytkownika

„ŚOI przeznaczone do przewidywalnych warunków użytkowania, w których obecność użytkownika musi być sygnalizowana w sposób widoczny i indywidualnie, muszą posiadać właściwie umieszczony element lub urządzenie, bądź ich większą liczbę, emitujące bezpośrednie lub odbite promieniowanie widzialne o odpowiednim natężeniu światła i odpowiednich właściwościach fotometrycznych i kolorymetrycznych”

<https://www.kris-wroclaw.pl/odziez-odblaskowa.html>

ODZIEŻ O INTENSYWNEJ WIDZIALNOŚCI PN-EN ISO 20471

klasa 1

klasa 2

klasa 3

ODZIEŻ O ZWIĘKSZONEJ WIDZIALNOŚCI PN-EN 17353

typ A

typ B

typ AB

<https://blog.horus.net.pl/blog/751-nowa-norma-17353-czego-dotyczy-co-oznacza>

II kategoria ŚOI
wymagany certyfikat badania typu UE

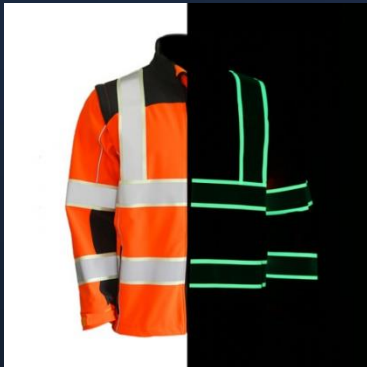

ODZIEŻ OSTRZEGAWCZA ZE ZINTEGROWANYM OŚWIETLENIEM

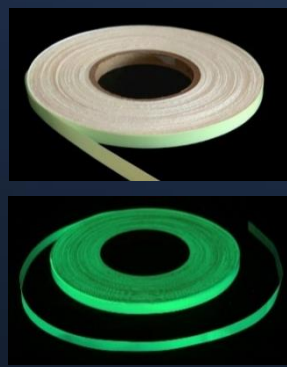

oświetlenie pasywne
(taśmy fosforescencyjne)

oświetlenie aktywne
(np. diody LED)

<https://benetex.pl/tasmy-fosforescencyjne-vizlite-dt.html>

<https://benetex.pl/tasmy-fosforescencyjne-vizlite-dt.html>

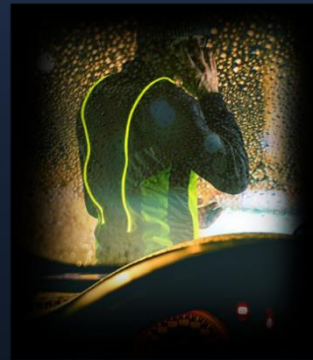
Materiały fosforescencyjne dzięki zawartości pigmentów luminescencyjnych (tzw. luminoforów) wykazują zdolność świecenia światłem własnym po uprzednim naświetleniu światłem słonecznym lub sztucznym.

KORZYŚCI Z ZASTOSOWANIA ELEMENTÓW ŚWIECĄCYCH W ODZIEŻY OSTRZEGAWCZEJ:

- ✓ zwiększają widzialność osób w warunkach niedostatecznej widoczności, przy oświetleniu zewnętrznymi źródłami światła (szczególnie w sytuacji, gdy właściwości ochronne materiałów zastosowanych w odzieży są osłabione, np. na skutek zabrudzenia, długotrwałego oddziaływania słońca, wielokrotnego prania itp.)
- ✓ zapewniają widzialność użytkownika po zmroku i w ciemności, nawet przy braku innych zewnętrznych źródeł światła (reflektorów pojazdów)
- ✓ zwiększają widzialność osób w niesprzyjających warunkach pogodowych (np. deszcz, śnieg, mgła)

<https://pertesa.com/en/high-visibility-clothing-with-led-lighting/>

<https://www.scilif.com/contact.php>

POTENCJALNE OBSZARY ZASTOSOWAŃ ODZIEŻY OSTRZEGAWCZEJ Z SYSTEMEM ŚWIECENIA

- budownictwo
- kolejnictwo
- transport i spedycja (*pracownicy drogowi, kierowcy ciężarówek, pracownicy lotnisk, kierowcy lawet itp.*)
- służby ratownicze (*ratownicy medyczni, strażacy*)
- policja i Inspekcja Transportu Drogowego
- przemysł (*w magazynach, zakładach produkcyjnych*)

<https://impel.pl/blog/zmiana-czasu-z-letniego-na-zimowy-jak-skutecznie-rozliczyc-czas-pracy>

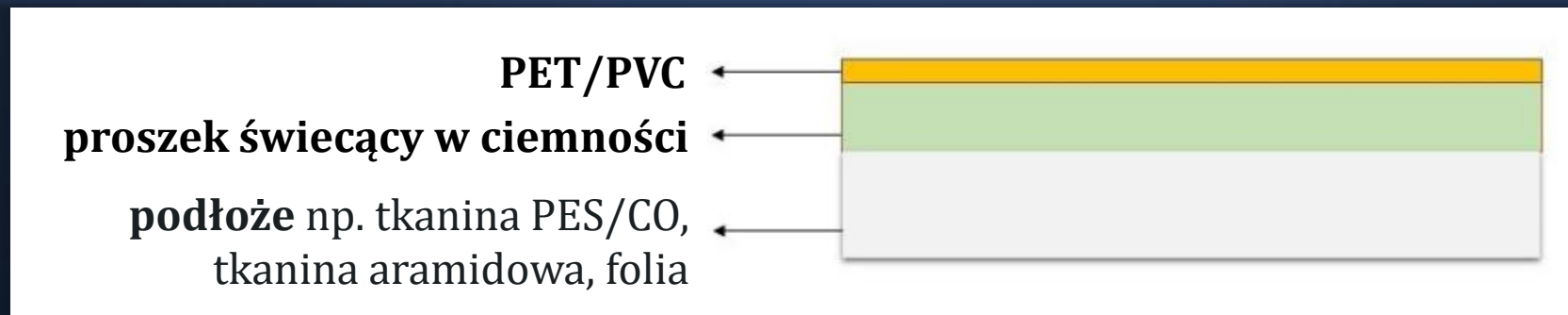

<https://www.trojmiasto.pl/praca/Czy-praca-w-godzinach-nocnych-to-warunki-uczciwe-Prawniki-odpowiadaj-167934.html>

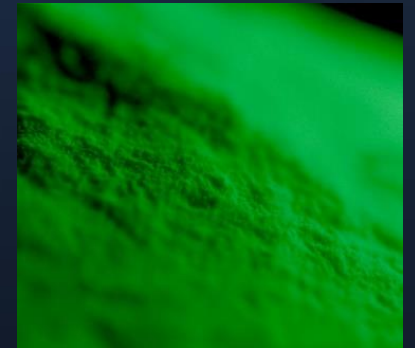
<https://www.ardon.pl/kto-nie-moze-pracowac-na-nocnych-zmianach-i-czy-sa-jakies-wyjatki/>

TAŚMY FOSFORESCENCYJNE

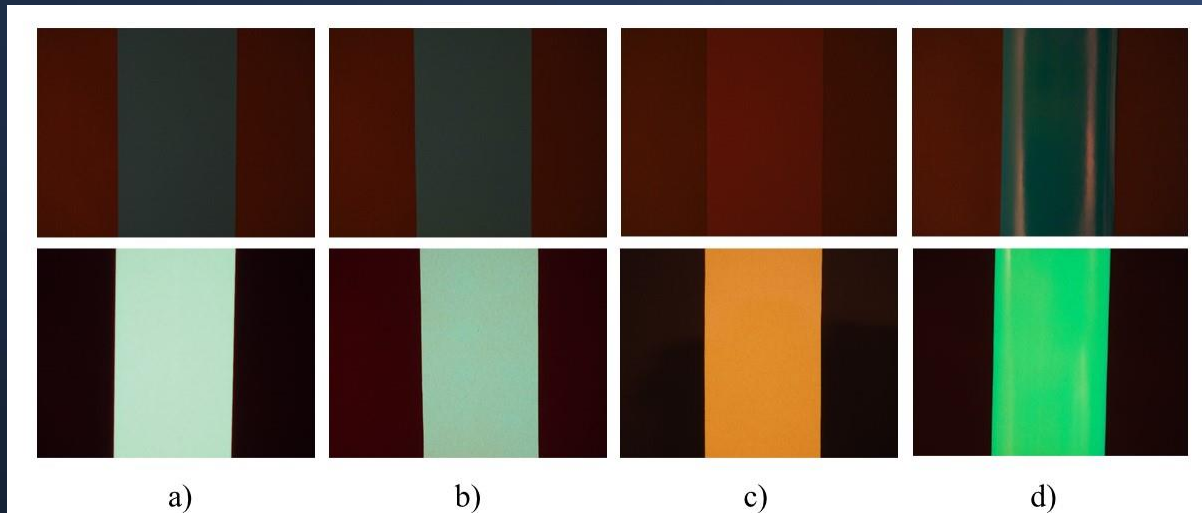
Najczęściej stosowane pigmenty luminescencyjne:

- glinian strontu,
- siarczki berylowców i cynku z domieszką aktywatorów, którymi są sole metali ciężkich (np. miedzi, manganu, bizmutu itp.),
- krzemiany z dodatkiem manganu lub lantanowców,
- wolframiany i molibdeniany berylowców,
- azotki boru i glinu.

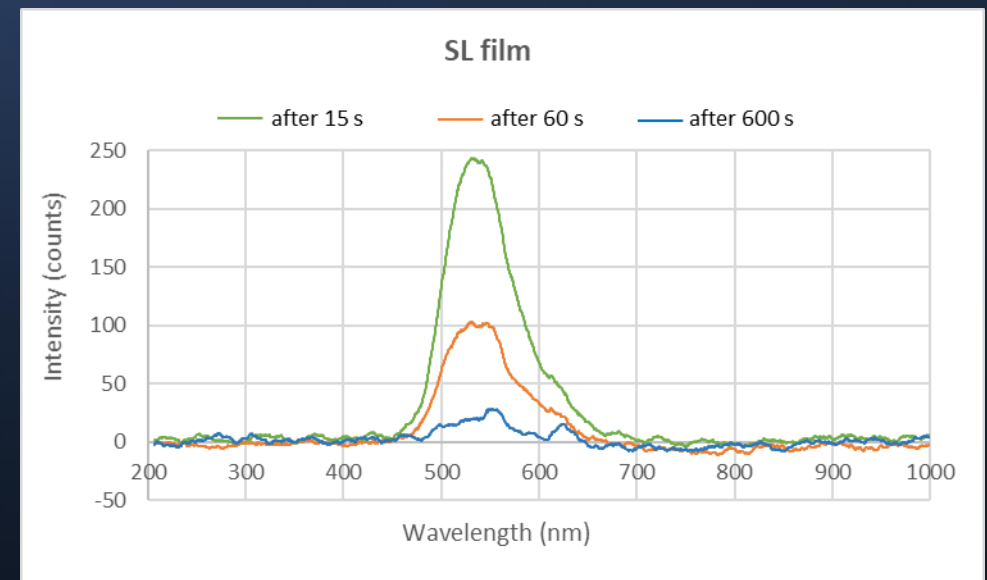
<https://www.coats.com/pl/information-hub/innovation-spotlight---signal-lucence>

TAŚMY FOSFORESCENCYJNE zmiana efektu świecenia w czasie

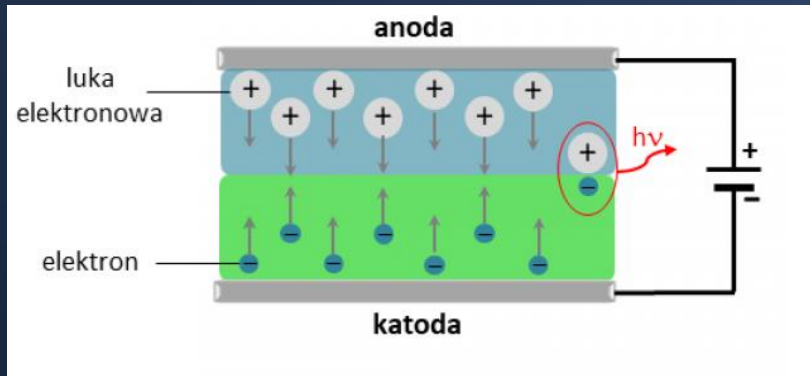

Przykłady taśm fosforescencyjnych przed i po naświetlaniu (po 1 min od zakończenia naświetlania).

Po 1 min od zakończenia naświetlania spadek intensywności świecenia o 60%, a po 10 min – o 90%.

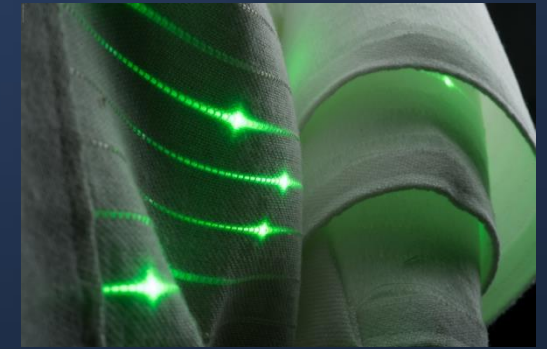

ELEKTROLUMINESCENCYJNE ŹRÓDŁA ŚWIATŁA

<https://epodreczniki.open.agh.edu.pl/handbook/37/module/947/reader>

Elektroluminescencja – zdolność niektórych substancji do emitowania światła pod wpływem przepływu prądu (pola elektrycznego).

<https://www.madetomeasuremag.com/the-future-of-uniforms-smart-fabrics>

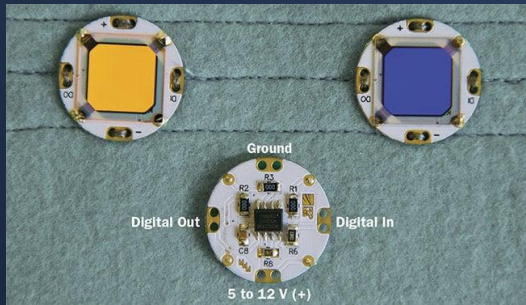
Elektroluminescencyjne źródła światła wykorzystywane w materiałach tekstylnych i wyrobach odzieżowych:

- diody LED (*ang. Light Emitting Diode*)
- diody OLED (*ang. Organic Light Emitting Diode*)
- przewody świecące z koaksjalną strukturą elektroluminescencyjną (*ang. El wire*)
- płaskie, wielkowymiarowe powierzchnie EL (*ang. EL panel, El tape*)

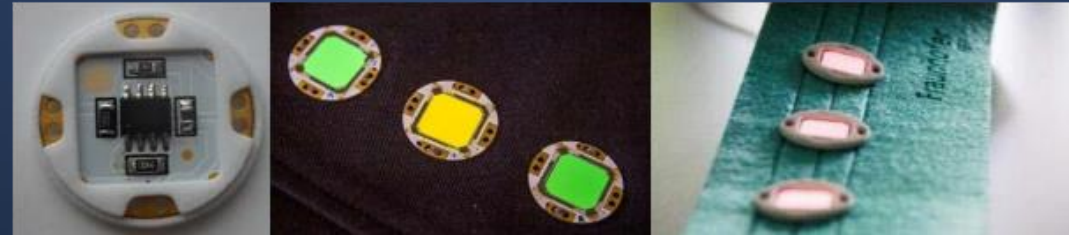

<https://darvillewong.com/sgkquif-676884-and-Reflective-Fluorescent-Lime-Light-up-Vest/>

Diody OLED w wyrobach odzieżowych

https://www.photonics.com/Articles/OLED_Modules_for_Textile_Integration/a64945

<https://www.chemeurope.com/en/news/1157336/oled-integration-in-textiles-functional-and-eye-catching.html>

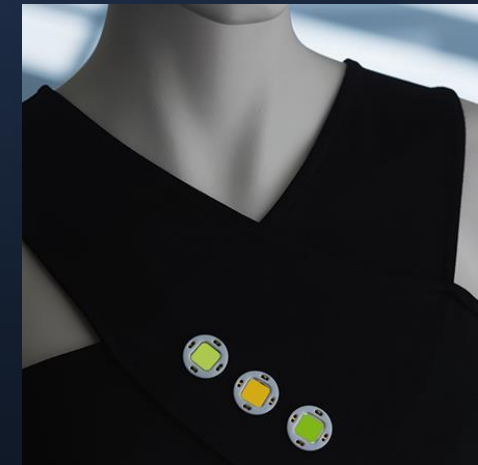

https://www.photonics.com/Articles/OLED_Modules_for_Textile_Integration/a64945

Niemiecki instytut badawczy, Fraunhofer Institute for Organic Electronics, Electron Beam and Plasma Technology, opracował elementy OLED, które można zintegrować z tekstyliami.

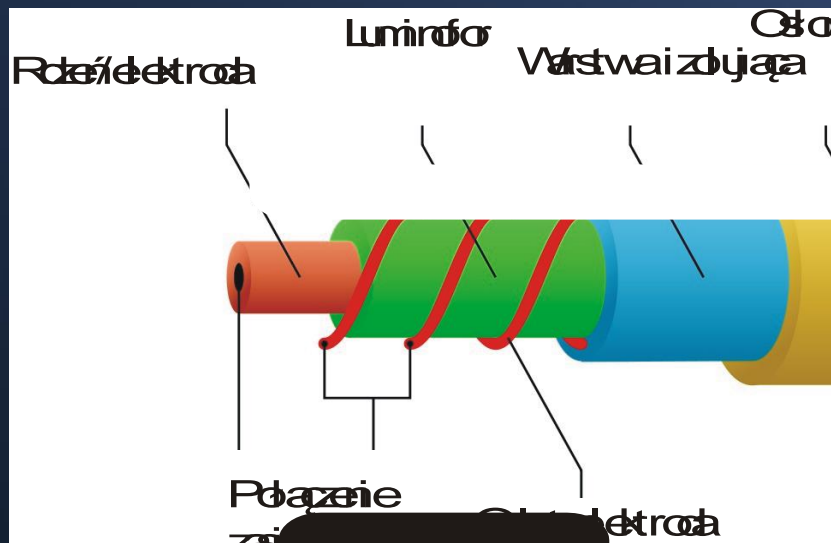
Diody OLED:

- mocowane do materiału tekstylnego za pomocą nici przewodzących,
- napięcie: 3 V, natężenie: 5 mA,
- luminancja: 1000 cd/m²,
- wymiary: średnica 24 mm, powierzchnia emisji: 12 x 12 mm
- odporne na pranie (po uszczelnieniu żywicą)

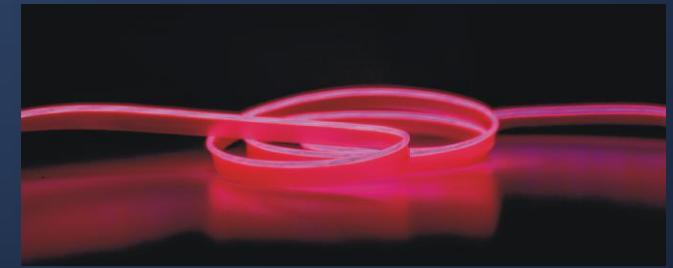
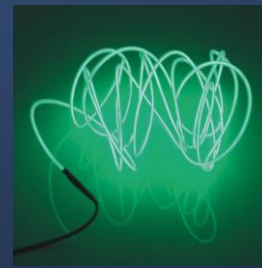

https://www.fep.fraunhofer.de/en/Geschaeftsfelder/Flexible_organische_Elektronik/o-button.html

Świecąca przewody elektroluminescencyjne (ang. Electroluminescent Wire / EL-Wire)

<https://www.amazon.de/Elektrolumineszenz-Landscape-Weihnachten-Dekoration-Beleuchtet/dp/B00AF5EMN6/>

<http://www.surelight.com/>

Charakterystyczna cecha EL-Wire:
emisja światła na całej długości i wokół całego
obwodu (360°)

<https://glowproducts.com/us/light-up-safety-vest>

<https://elwirecraft.co.uk/el-how-to-and-tips/questions-about-el-wire/>

Świecące taśmy i panele elektroluminescencyjne EL-Tape / EL-Panel

http://www.surelight.com/el_panels/el_panel_evaluation_kits/el_panel_evaluation_kits.htm

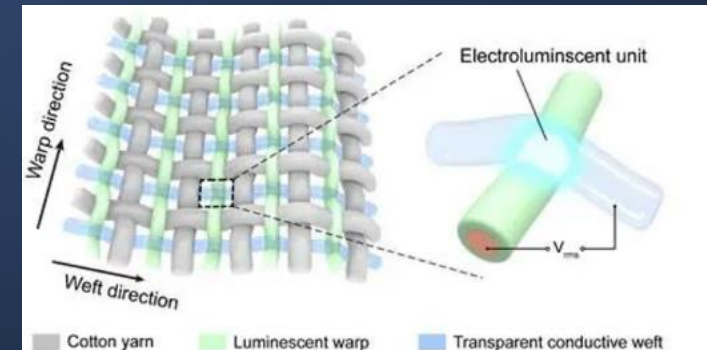

http://www.surelight.com/el_panels/el_panel_evaluation_kits/el_panel_evaluation_kits.htm

<https://ezysign.com.au/services/el-safety-vests/>

Tkaniny elektroluminescencyjne

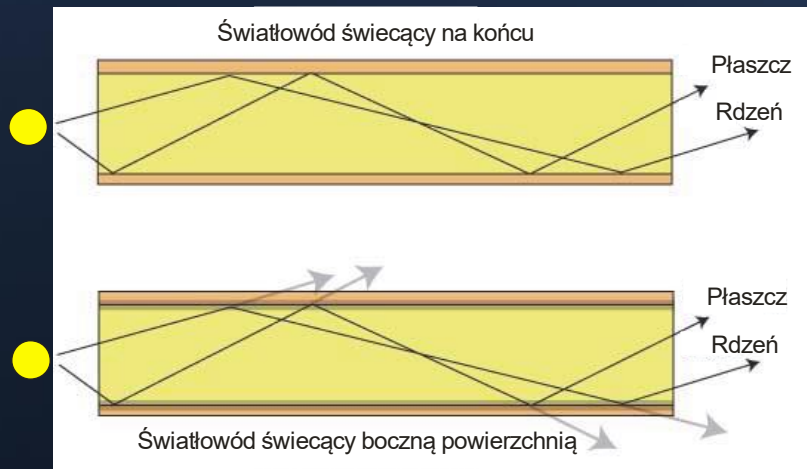

<https://www.fudan.edu.cn/en/2021/0311/c344a108129/page.htm>

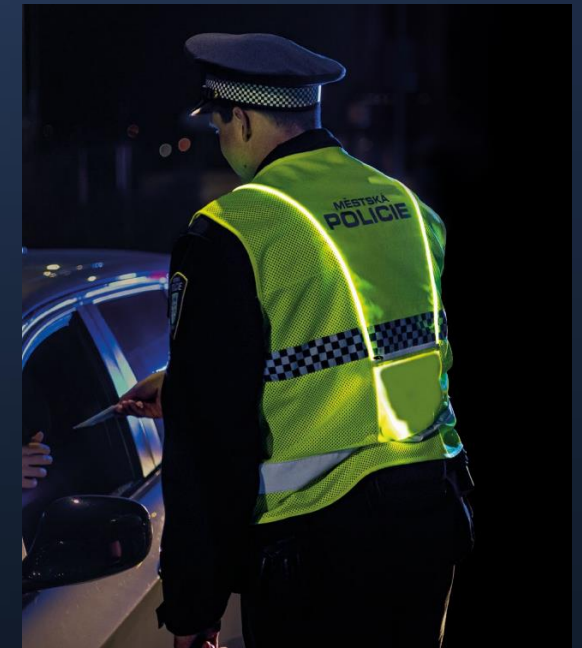
Hybrydowe systemy świecące wykorzystujące światłowody optyczne i diody LED

Podział światłowodów optycznych w zależności od kierunku emisji światła:

- światłowody świecące na końcach (*ang. end – emitting optical fiber; EEPOF*)
- światłowody świecące boczną powierzchnią (*ang. side – emitting optical fiber; SEPOF*)

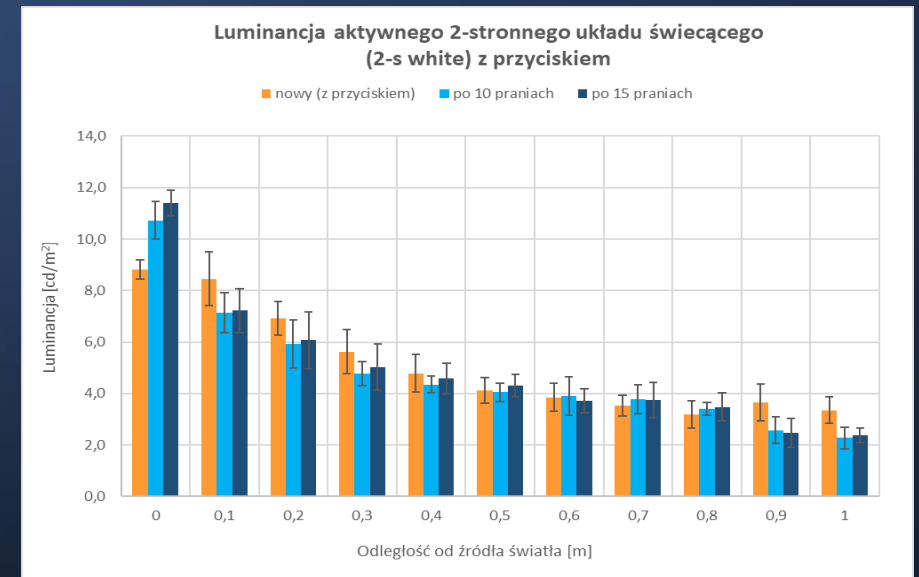
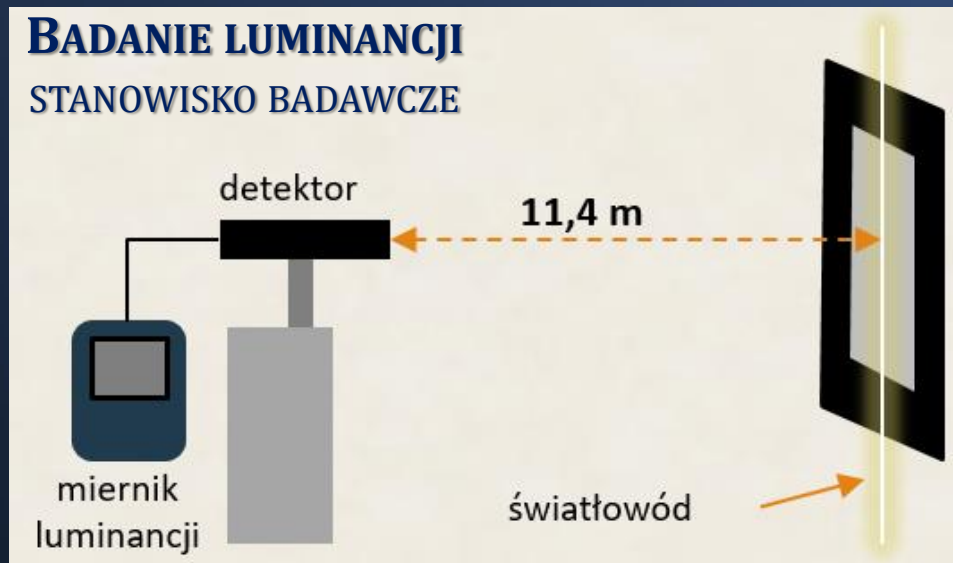

Przykład światłowodów typu SEPOF
(producent: SCILIF, Czechy)

https://www.scilif.com/documents/catalogue/EN_SUNFIBRE_Catalogue_2024.pdf

Ocena trwałości hybrydowych systemów świecących po cyklach konserwacji

Warunki prania (wg PN-EN ISO 6330):

- temp. 40 °C (procedura 4M – proces łagodny),
- suszenie na płasko (procedura C),
- 10 i 15 cykli.

- ❖ Brak istotnych zmian luminancji po praniu na prawie całej długości światłowodu (za wyjątkiem 1 pkt. – przy źródle światła)
- ❖ Wzrost luminancji przy źródle światła może wynikać z rozluźnienia struktury osłonki tekstylnej

Przykłady odzieży ostrzegawczej z aktywnym oświetleniem

Kurtka z odblaskowymi panelami z funkcją świecenia Light Flex, zasilanymi powerbankiem (Szwecja)

<https://lightflex.com/how-it-works/>

<https://www.uvex-safety.com/en/product-group/uvex-protection-active-flash-safety-through-active-lighting/>

Kamizelka z hybrydowym układem świecącym (światłowodowy+diody LED) firmy UVEX (Niemcy)

Kurtka Pulsar Active, wyposażona w diody LED o 3 trybach świecenia (Granite Workwear, Wielka Brytania)

PULSAR
High Performance Apparel

<https://www.workandweardirect.co.uk/products/hi-vis-clothing/hi-vis-jackets-and-bomber-jackets/pulsar-hi-vis-yellow-active-storm-coat-with-led-lights.html>

Kamizelka Nite Beams™ z 4 wyjmowanymi panelami LED o 2 trybach świecenia: światło ciągłe i migające (USA)

Świecąca odzież ostrzegawcza opracowana w CIOP-PIB

Aktywny system świecący (bazujący na światłowodach optycznych i diodach LED):

- ✓ 2 tryby świecenia: intensywne światło ciągłe, światło migające
- ✓ zasilanie: powerbank 5 V, 2500 mAh
- ✓ długi czas działania: do 8 h (światło ciągłe)
- ✓ potwierdzona badaniami odporność na 15 cykli prań w temp. 40°C (łagodne)
- ✓ zakres temp. stosowania: -20 do +60°C
- ✓ klasa ochrony IP68

taśma fosforescencyjna

aktywny system
świecący

detale z folii
termotransferowej
fosforescencyjnej

Kamizelka spełnia
wymagania normy
PN-EN ISO 20471 (klasa 1)

Modele laboratoryjne odzieży ostrzegawczej z aktywnymi źródłami światła

EL-wire

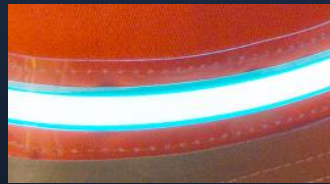
EL-tape

taśmy LED SMD

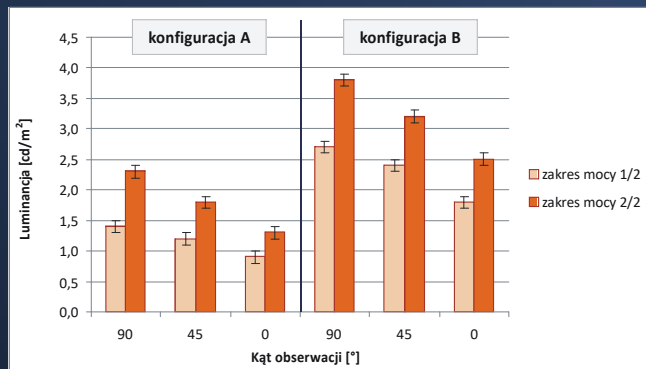

światłowody
SEPOF

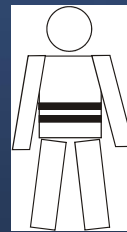

Łęczak K. (2020). Demonstratory odzieży ostrzegawczej wyposażonej w aktywne źródła światła. Przegląd Włókienniczy – Włókno, Odzież, Skóra, 1:17-28.

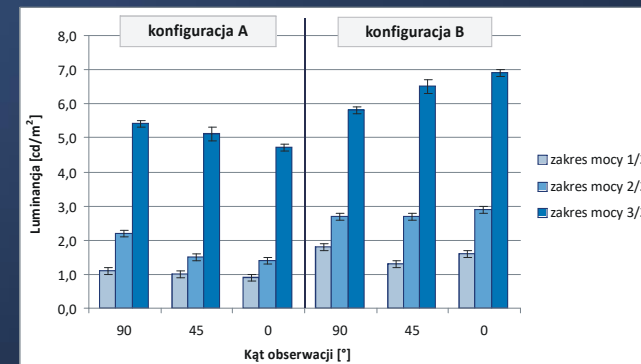
Porównanie luminancji uzyskanej dla odzieży ostrzegawczej z różnymi aktywnymi źródłami światła

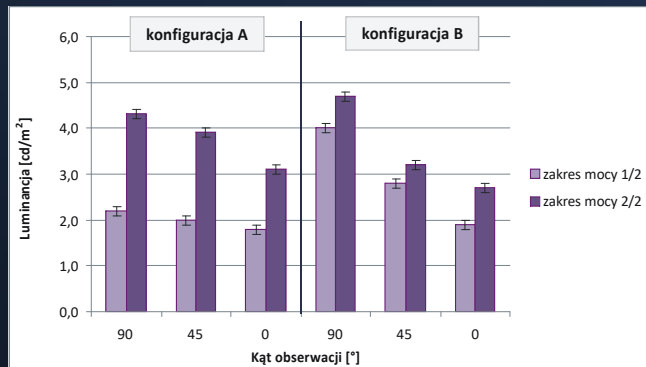
EL-wire (barwa biała)

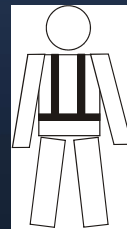
A

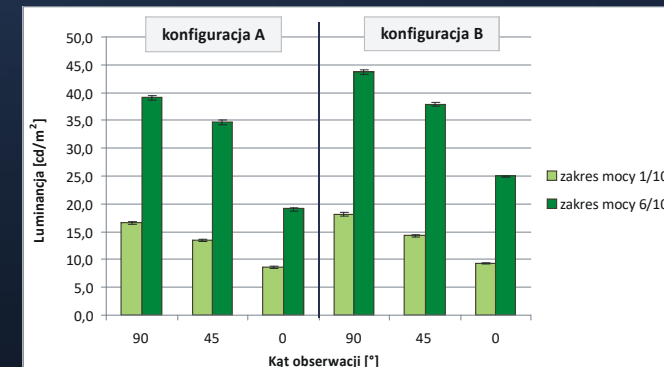
światłowody SEPOF (barwa biała)

EL-tape (barwa biała)

B

taśmy LED SMD (barwa biała)

Łęzak K. (2020). Klasyfikacja modelowych rozwiązań odzieży ostrzegawczej wyposażonej w źródła światła bezpośredniego. *Bezpieczeństwo Pracy – Nauka i Praktyka*, 2: 12-17.

DIN TS 91418 „High and enhanced visibility clothing with active lighting in addition to DIN EN ISO 20471 and DIN EN 17353 — Equipping of high and enhanced visibility clothing with active lighting — Requirements and test methods”

- **średnia luminancja:** max. 1000 cd/m² - w celu uniknięcia olśnienia
- **barwa i tryb pracy:**
  - barwa: czerwona lub żółta
  - dozwolone 3 tryby pracy aktywnego systemu świecącego: światło ciągłe, pulsacyjne lub migające,
  - światło migające lub pulsacyjne – z częstotliwością $1,5 \text{ Hz} < f \leq 4 \text{ Hz}$,
- **wymagania dot. bezpieczeństwa:** do pracy w deszczu zalecana klasa ochrony IP 44 lub wyższa,
- **bezpieczeństwo elektryczne** (ochrona przed porażeniem prądem elektrycznym): napięcie max. 11 V AC (prąd zmienny) lub 28 V DC (prąd stały),
- **bezpieczeństwo termiczne:** max. temp. powierzchni elementów świecących 50 °C,
- **ochrona przed polami elektromagnetycznymi,**
- **akumulatory** powinny spełniać wymagania normy DIN EN 62133-2,
- **kompatybilność elektromagnetyczna (EMC)** wg IEC 61547,
- **funkcjonowanie systemu** po badaniu w wieży deszczowej wg DIN EN 14360, działaniu drgań sinusoidalnych wg DIN EN 60068-2-6, zmianach temperatury (od -20 do +50 °C) wg DIN EN 60068-2-14.

<https://www.tagtorch.com/products/sunfibre-wearable-active-lighting-technology-514>

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ !

Kontakt:

mgr inż. Agnieszka Greszta

e-mail: aggre@ciop.lodz.pl

tel. 42 648 02 37

Opracowano na podstawie wyników VI etapu programu wieloletniego pn. „Rządowy Program Poprawy Bezpieczeństwa i Warunków Pracy”, finansowanego w zakresie zadań służb państwowych ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Zadanie nr 7.ZS.12 pt. „Wykorzystanie technologii kreatywnych w narzędziach edukacyjnych oraz środkach ochrony indywidualnej o zwiększonej widzialności dla wzmocnienia motywacji do stosowania tego typu ŚOI”. Koordynator Programu: Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy